

Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän ordning och
säkerhet och samhällets krisberedskap

Stockholm
2021-10-07

Vår referens
Pontus Lindström

Dnr
Ju2021/02070

Remissyttrande om betänkandet En ny lag om ordningsvakter m.m. (SOU 2021:38)

Företagarna har beretts möjlighet att yttra sig om rubricerat betänkande. Här följer våra synpunkter.

Sammanfattning

I betänkandet lämnar utredningen förslag om en ny lag om ordningsvakter som ska ersätta lagen om ordningsvakter från 1980, som till stora delar anses vara föråldrad och illa anpassad för den verklighet och de behov av ordningsvakter som samhället möter i dag. Företagarna ställer sig positiva till flera av de förslag som föreslås. Det gäller särskilt förslaget om ett ökat utbildningskrav från 80 till 160 timmar, samt kommuners möjlighet att få beviljat tillstånd att nyttja ordningsvakter på större geografiska ytor än vad den nuvarande lagstiftningen medger. Däremot är Företagarna kritiska till förslaget om att kravet på registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen vid prövning av anställda i bevakningsföretag ska slopas, då Företagarna ser en ökad risk för att olämpliga individer till följd av detta kan bli godkända som ordningsvakter.

Kriminaliteten hotar Sveriges företagare

Brottslighet och otrygghet är faktorer som i allt högre utsträckning försvårar möjligheten att kunna bedriva näringsverksamhet i Sverige. Enligt Företagarnas rapport *Brott mot företagare 2021* har andelen företagare som upplever otrygghet på grund av låg polisiär närvaro ökat från 41 till 51 procent 2017–2020.¹ Var femte brottsutsatt företagare har övervägt att lägga ner sin verksamhet på grund av kriminaliteten och 79 procent uppger att kostnaden för brottsförebyggande åtgärder har ökat.

Enligt Företagarnas medlemsundersökningar är fler synliga lokalpoliser den viktigaste åtgärden för att öka tryggheten bland Sveriges företagare. Regeringen har som ambition att öka antalet polisanställda med 10 000 till 2024. Samtidigt har antalet poliser i yttre tjänst sjunkit sedan 2015.² När Polismyndigheten växer är det helt avgörande att utbyggnaden resulterar i fler synliga och närvarande poliser över hela landet. I väntan på att så har skett behöver det finnas en god möjlighet för kommuner att kunna öka tryggheten med patrullerande och mobila ordningsvakter i de delar av kommunen där kommunen anser att behoven finns. Företagarna har under lång tid lyft problematiken med att kommuner med dagens lagstiftning behöver göra en så kallad paragraf 3-ansökan till Polismyndigheten för varje specifikt område av kommunen, vilket leder till en stor och kostsam administration som hade kunnat undvikas.

Med detta som bakgrund välkomnar Företagarna betänkandets förslag om en ny lag om ordningsvakter som kan bidra till att modernisera regelverket som styr nyttjandet av ordningsvakter. För den stora mängd företag som anordnar allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, där det inte sällan finns behov av att anlita ordningsvakter, är det också avgörande att lagstiftningen

¹ Rapport *Brott mot företagare 2021*, Företagarna: <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/rapporter/2021/brott-mot-foretagare-2021/>

² Polistidningen, 2020-11-03: <https://polistidningen.se/2020/09/hon-vill-se-fler-kollegor-ute/>

säkerställer en god vandel bland de personer som tjänstgör som ordningsvakter och att utbildningen håller en hög kvalitet.

Synpunkter på betänkandets förslag

Kommuners möjlighet att nyttja ordningsvakter

Företagarnas bedömning är att utredningens förslag kommer innebära en ökad möjlighet för kommuner att anlita ordningsvakter på större och mer differentierade geografiska ytor än vad det nuvarande regelverket tillåter, vilket kan leda till en ökad trygghet för de näringsidkare som bedriver sin verksamhet på platser som präglas av otrygghet.

Företagarna tillstyrker särskilt utredningens förslag om att ordningsvakter ska kunna verka i trygghetsfrämjande syften. Under de senaste åren har exempel uppstått där kommuner ej beviljats ett förlängt tillstånd från Polismyndigheten att nyttja ordningsvakter med motiveringen att tryggheten på platsen i fråga har förbättrats, och att behovet av ordningsvakter därför inte kan motiveras. Även om det i första hand är Polismyndighetens ansvar att säkerställa trygghet och säkerhet för kommunens invånare och företag är det enligt Företagarna viktigt att kommuner ges möjlighet att nyttja ordningsvakter även i områden som vid ansökan inte präglas av ordningsstörningar, men som riskerar att bli mer otrygga i takt med att närvaro av såväl poliser som ordningsvakter saknas.

Befogenheter och utbildningstid

Utredningen föreslår att ordningsvakter ska ges fler befogenheter, bland annat i form av att kunna transportera en person som omhändertagits till sjukhus, tillnyktringsenhet eller polisstation. Som en del i att kunna frigöra resurser från polisen – så att myndigheten i högre utsträckning kan fokusera på att minska brottsligheten och öka tryggheten för Sveriges företagare – tillstyrker Företagarna förslaget. Företagarna tillstyrker även att ordningsvaksutbildningen utökas från 80 till 160 timmar, för att på så sätt kunna möta de krav som den nya lagen ställer på en ordningsvakt.

Krav för godkännande av personal

Företagarna ställer sig kritiska till utredningens förslag om att kravet på registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen vid prövning av anställda i bevakningsföretag ska tas bort. Den nuvarande ordningen där kontroll görs hos både Polismyndigheten och Säkerhetspolisen bidrar enligt Företagarna till en nödvändig möjlighet att säkerställa god vandel, laglydnad och lämplighet bland de personer som verkar som ordningsvakter. Att förfarandet bidrar till att handläggningstiderna för beviljat tillstånd blir längre än nödvändigt bör enligt Företagarna kunna lösas genom intern myndighetssamverkan. Med utredningens förslag ser Företagarna en ökad risk för att olämpliga individer kan komma att bli godkända som ordningsvakter, vilket riskerar att få stora negativa konsekvenser för förtroendet för hela rättsväsendet. Då utredningen också föreslår ökade befogenheter för ordningsvakter är det enligt Företagarna angeläget att den nuvarande ordningen för säkerhetsprövning bibehålls.

Ikraftträdande

Företagarna anser att det nya regelverkets ikraftträdande den 1 juli 2023 bör kunna tidigareläggas med motiveringen att den kriminalitet som drabbar Sveriges företagare i dagsläget är akut och att alla åtgärder som kan bidra till att öka tryggheten behöver prioriteras av den lagstiftande makten.

Pontus Lindström
Näringspolitisk expert
Företagarna

Fredrik Östbom
Samhällspolitisk chef
Företagarna